

T.C. YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
AKADEMİK AÇIK ARŞİV ve ERİŞİM ESASLARI ve POLİTİKASI

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Dayanak, Kapsam, Tanımlar ve İlkeler

AMAÇ

Madde 1:

1.1 Bu Açık Erişim Esasları ve Politikası, Yeditepe Üniversitesi ve bağlı kurum/kuruluş mensuplarının, kurumda çalıştıkları süre içinde iç ve dış paydaşlarla doğrudan ya da dolaylı olarak oluşturdukları bilimsel çalışmalarını, Bilgi Merkezi bünyesinde oluşturulan Akademik Açık Arşiv adıyla hizmete sunulan, kurumsal açık arşivin kullanıcı ve araştırmacılarının yararlanma koşullarını, sorumluluklarını, açık erişime sunulmasına ilişkin usul ile esasları düzenler.

DAYANAK

Madde 2:

2.1 Bu yönerge, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun aşağıdaki hüküm ve maddeleri;

2.1.1 Yükseköğretim kurumları olarak yüksek düzeyde bilimsel çalışma ve araştırma yapmak, bilgi ve teknoloji üretmek, bilim verilerini yaymak, ulusal alanda gelişme ve kalkınmaya destek olmak, yurt içi ve yurt dışı kurumlarla işbirliği yapmak suretiyle bilim dünyasının seçkin bir üyesi haline gelmek, evrensel ve çağdaş gelişmeye katkıda bulunmaktır.

2.1.2 Madde 12/c: Türk toplumunun yaşam düzeyini yükseltici ve kamuoyunu aydınlatıcı bilim verilerini söz, yazı ve diğer araçlarla yaymaktır.

2.1.3 Madde 12/e: Ülkenin bilimsel, kültürel, sosyal ve ekonomik yönlerden ilerlemesini ve gelişmesini ilgilendiren sorunlarını, diğer kuruluşlarla işbirliği yaparak, kamu kuruluşlarına önerilerde bulunmak suretiyle öğretim ve araştırma konusu yapmak, sonuçlarını toplumun yararına sunmak ve kamu kuruluşlarıca istenecek inceleme ve araştırmaları sonuçlandırarak düşüncelerini ve önerilerini bildirmektir.

2.1.4 Madde 42/c: “Her öğretim elemanı, bilimsel araştırmalarının, yayınlarının ve verdiği dersleriyle yönettiği seminerlerin ve uygulamaların listesini, yurt içinde ve dışında yapılan bilimsel kongrelerdeki tebliğlerin birer örneğini, bağlı bulunduğu birim yöneticisinin aracılığıyla rektörlüğe sunmak zorundadır. Yayımlanmayan eserlerin daktilo ile yazılmış birer kopyası verilir. 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun eser sahibine tanıdığı haklar saklıdır.

2.1.5 Madde 42/d: “Öğretim elemanlarının bilimsel yayınları için üniversitelerde ve Yükseköğretim Kurulunda özel arşiv tutulur.

2.3 Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi; lisansüstü tezlerin elektronik ortamda toplanması, düzenlenmesi ve erişime açılmasına ilişkin yönergesi.

2.4 TÜBİTAK Açık Bilim Politikası esas alınarak hazırlanmıştır.

KAPSAM

Madde 3:

3.1 Üniversitemiz iç ve dış paydaşları tarafından üretilen bilimsel çalışmaların derlenmesi, kurumsal arşivde ulusal/uluslararası standartlara uygun kaydedilmesi, erişimin güvence altına alınması ve bu doğrultuda kurumumuza ait araştırma verilerinin, uygun bir veri tabanı yapısı içerisinde uzun süreli saklanması, korunması, okunabilmesi, yazdırılabilmesi, tam metne bağlantı verilebilmesi, yönetilebilmesi, dizinlenmesi,

yazılımlara veri olarak aktarılabilmesi, her türlü yasal amaç için kullanılabilir olması ve ücretsiz olarak kullanılabilir biçimde bilime ve kamuya açılması hedeflenir.

3.2 Yeditepe Üniversitesi Akademik Açık Arşiv ve Erişim Esasları ve Politikası; bilimsel yayının yazar kopyasının (ya da mümkünse yayıncı kopyasının) yayınlanmak üzere kabul edildiğinde açık arşivde depolanmasını zorunlu tutar ve araştırma değerlendirme ile ilişkilendirilir. Yayınlar açık arşivde depolandıktan sonra kanuni bir engel oluşmadığı sürece açık erişim materyali olarak yayınlanmaya devam edecektir.

3.3 Patent başvurusu yapılması düşünülen çalışmalar başvuru gerçekleştirildikten sonra patent yayını ile aynı tarihte yayınlanır.

3.4 Kısmi erişimli, sınırlandırılmış veya tamamen engellenmiş çalışmalar kurumsal açık arşivde ilkesel olarak kapsam dışı tutulmakla beraber makale üst verisi (bibliyografik bilgiler) ambargoya konu olamayacağından depolanabilirler.

3.5 Depolanan tüm veriler ulusal/uluslararası açık erişim sistemleri ile web arama motorları ve bilimsel arama motorları tarafından dizinlenerek keşfedilir hale gelir böylece tüm veriler bilime ve kamuya açılır.

TANIMLAR

Madde 4:

Yeditepe Üniversitesi Akademik Açık Arşiv ve Erişim Esasları ve Politikası'nda yer alan kısaltmalar:

4.1 Açık Erişim: Bilimsel bilginin internet aracılığıyla finansal, yasal ve teknik engellemeler olmaksızın, erişilebilir, okunabilir, kaydedilebilir, kopyalanabilir, yazdırılabilir, taranabilir, tam metne bağlantı verilebilir, dinlenebilir, yazılıma veri olarak aktarılabilir ve her türlü yasal amaç için kullanılabilir olması,

4.2 Açık Erişim Danışma Kurulu: Açık Erişim esaslarını değerlendirmek, gerekli gördüğü hallerde yönergeyi, yenileme veya değiştirme çalışmaları yapmak üzere rektör veya görevlendireceği rektör yardımcısının başkanlığında oluşturulan kurul,

4.3 Ambargo: (İlkesel olarak kapsam dışı tutulmakla beraber) Bilimsel çıktılarının ve araştırma sonuçlarının belli bir süre erişime kapalı tutulmasını, (Ambargolu yayınların makale üst verisi (bibliyografik bilgiler) ambargoya konu olmayacağından depolanabilirler),

4.4 Arama Motorları: İnternette web içeriğini aramak için kullanılan web sitelerini,

4.5 Araştırma Verileri: Bilimsel araştırmalarda temel kaynak olarak kullanılan ve araştırma bulgularını içeren bilgiler;

4.6 Araştırmacı: Yeditepe Üniversitesi Bilgi Merkezini kullanmak isteyip üniversitemiz ve İstek Vakfı ile bağlı kuruluşlarında ilişkisi olmayıp akademik unvanı olan kişileri ifade eder.

4.7 Bilgi Merkezi: Yeditepe Üniversitesi Kütüphanesini,

4.8 Bilimsel Arama Motorları: Çoklu disiplin, belirli bir konu veya bilimin herhangi bir alanında dizinlenen sadece bilimsel bilgiye ait web sitelerindeki bilgiyi arayan web sitelerini,

4.9 Bilimsel Çalışmalar: Bilim literatürüne katkı sağlayan her türlü çıktıyı,

4.10 Bilimsel Çıktılar: Aşağıda belirtilmiş olan materyalleri,

4.10.1 Bilimsel dergiler ve bu dergilerde yayınlanan makaleler ile yayınlanma aşamasında olan makaleleri

4.10.2 Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerini,

4.10.3 Seminer, Konferans, Panel, Çalıştay vb. bildirimlerini,

4.10.4 Teknik ve Proje notlarını,

4.10.5 Basılı ve elektronik kitap ve kitap içinden bölümleri,

4.10.6 Patentleri, ödüllü çalışmaları,

4.10.7 Açık ders materyallerini,

4.10.8 Gösel-İşitsel olarak hazırlanmış afiş, video kaydı, veri setlerini,

4.11 Creative Commons (CC): Bilime ve kamuya izin vermek için basit ve standart bir yol oluşturmak amacıyla ücretsiz, kullanımı kolay, telif hakkı lisansları sunan uluslararası bir hizmeti,

4.12 Depo: Akademik çalışmaların Açık Erişim Sisteminde arşivlenme sürecini,

4.13 Dış Paydaşlar: Üniversiteler; Devlet Kurumları; Özel Sektör; Ar-Ge vb. Merkezleri, Yeditepe Üniversitesi Mezunları, ayrılan Akademik ve İdari Personeller ile işbirliği yapılması muhtemel olan kurum ve kuruluşları,

4.14 İç Paydaşlar: Öğrenciler (Lisans, Lisansüstü), Akademisyenler, İdari Personeller, Ar-Ge Merkezleri ve ileride yapılacak olan kurum içi bilimsel çalışmaları,

4.15 İzin belgesi (Telif Hakkı - Lisanslama):

4.15.1 Kurumsal açık erişim sistemine depolanan tüm veriler aksi belirtilmediği sürece “Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası (CC BY-NC 4.0)” lisansı aracılığıyla kullanıma sunulmaktadır.

4.15.2 Yasal koşullar çerçevesinde yazarların daha önce hazırladıkları akademik çalışmalar yayıncılarla yapmış olduğu anlaşmaların koşullarını ihlal etmeyecek şekilde depolanabilir. Bu tür yayınlar yazarların Rektörlük Makamına telif haklarını ve yasal koşulları ihlal etmediğine dair yazılı ve açık beyanı ile mümkündür.

4.16 Kullanıcı: Kurumsal açık arşiv kullanıcılarını,

4.17 Kurumsal Arşiv: Yeditepe Üniversitesi Akademik Açık Arşiv ve Erişim Esasları Yönergesi ve Politikası'na göre bilimsel çıktılarının saklandığı ve hizmete sunulduğu yazılım, veri tabanı gibi teknolojik araç gereçleri,

4.18 Okuyucu: Bilgi kaynaklarından bu yönerge ve politika çerçevesinde yararlanan kişileri,

4.19 Rektör: Yeditepe Üniversitesi Rektörünü,

4.20 Rektörlük: Yeditepe Üniversitesi Rektörlüğünü,

4.21 Sistem: Ulusal ve uluslararası standartlara uygun olarak kullanılan açık erişim harmanlama programını,

4.22 Üniversite: Yeditepe Üniversitesini,

4.23 Üst Veri (Bibliyografik Veri): Bilimsel bilgiler hakkında tanımladığı bilgi kaynağının üst açıklayıcı bilgi bütünlüğü verisini,

4.24 Veri tabanı: Kurumsal Arşiv için kullanılan yazılımı,

4.25 Yeditepe Üniversitesi Akademik Açık Arşivi: Kurumsal Arşivi,

4.26 YÖK: Yükseköğretim Kurulu'nu,

4.27 Politika & Yönerge: Akademik Açık Arşiv ve Erişim Esasları ve Politikası'nı, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Strateji

STRATEJİ

Madde 5:

5.1 Okuyuculara ve araştırmacılara, bilimsel bilgiye ilişkin kaynakları bulmaları ve onlardan yararlanmaları için yüksek faydalar sağlayan açık erişim, yazarlara ise bilime sundukları çalışmalarını ücret beklentisi olmadan ölçülebilir bir düzeyde geniş okuyucu kitlelerine ulaştıklarını sağlayarak okuyucu kitlesini ve etkisini artırır.

5.2 Madde 4-a dikkate alınarak; bilimsel akademik çalışmaların mümkün olan en kapsamlı haliyle ulusal/uluslararası politikalar örnek alarak hazırlanması ve hemen erişime sunulması Yeditepe Üniversitesi Kurumsal Arşivinin hizmet önceliğidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yetki ve Sorumluluklar

YETKİ VE SORUMLULUKLAR

Madde 6:

6.1 Üniversite akademisyenleri ve personeli yıl içerisinde gerçekleştirdikleri bilimsel çalışmalarını yayına kabul edilir edilmez Açık Erişim Arşivi'ne aktarmakla sorumludur. Bununla beraber patent başvurusu yapılması düşünülen çalışmalar başvuru gerçekleştirildikten sonra patent yayını ile aynı tarihte yayınlanır.

6.2 Üniversite yüksek lisans ve doktora öğrencileri tezlerini bitirdiklerinde, en geç bir ay içerisinde Açık Erişim Arşivi'ne aktarmak zorundadırlar. Ancak patent başvurusu yapılması düşünülen çalışmalar başvuru gerçekleştirildikten sonra patent yayını ile aynı tarihte aktarılır.

6.3 Her Yeditepe Üniversitesi mensubu, katkı sağladığı tüm akademik çalışmalarının ambargo ve benzeri koşullar nedeniyle sınırlandırılmış veya tamamen engellenmiş olmadığı sürece Yeditepe Üniversitesi Açık Erişim Arşivi'nde depolanmasını onaylar.

Madde 7:

7.1 Çok Yazarlı Çalışmalarda Arşivleme Sorumluluğu;

7.1.1 İç paydaşlarımız; dış paydaşlarımız ile hazırlamış oldukları bilimsel çıktıları, kurumsal arşive kayıt edebilirler. Hazırlanan yayınlar farklı açık erişim sistemlerinde kayıt altına alınmışsa aksi belirtilmediği sürece tekrar Yeditepe Üniversitesi Akademik Açık Arşivi'ne eklenmelerine gerek yoktur.

7.1.2 Çok yazarlı çalışmalarda sorumluluk başyazara aittir.

Madde 8:

8.1 Bilgi Merkezi Müdürlüğü:

8.1.1 Rektörlük onayı ile bilimsel çalışma ve çıktılara ait dijital veri girişleri ve elektronik depolama sorumluluğu Bilgi Merkezi'ne aittir. Yeditepe Üniversitesi Akademik Açık Arşiv ve Erişim Esasları Yönergesi ve Politikasında yer alan işlemleri uygular.

8.1.2 Bilgi Merkezi veri girişi yapılması için; Rektörlük Makamı onayı ile akademik personele, idari personele kullanılan açık erişim sisteminin elverdiği ölçüde hak ataması yapabilir. Bu uygulamanın amacı sürecin sistemli ve işlevsel akışını desteklemektir. Gerektiği takdirde Bilgi Merkezi ilgili verilerde her türlü düzenleme ve silme/iptal etme hakkına sahiptir.

8.1.3 Üniversite mensuplarını Açık Erişim Arşivi'nden haberdar etmek amacıyla, bilgilendirme kılavuzları hazırlanır, gerekli tanıtım ve bilgilendirme çalışmaları yapılır.

8.1.4 Açık Erişim Arşivi çalışmalarına yönelik olarak diğer üniversite ve kurumlarla yapılacak anlaşmalar ve işbirlikleri Rektörlük onayına sunulmak üzere Bilgi Merkezi Müdürlüğü tarafından yürütülür.

Madde 9:

9.1 Bilgi İşlem Koordinatörlüğü:

9.1.1 Açık Erişim Sistemi yazılımının güncellenmesi, yedeklenmesi, uzun dönem korunarak saklanması, güvenliğinin ve gereken teknolojik altyapının sağlanması, gereken standartlarda veri aktarılması süreçlerini yürütür.

Madde 10:

10.1 Akademisyenler – Bölüm Başkanlıkları – Dekanlıklar:

10.1.1 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun Madde 42/c'ye göre öğretim elemanları, "Her öğretim elemanı, bilimsel araştırmalarının, yayınlarının ve verdiği dersleriyle yönettiği seminerlerin ve uygulamaların listesini, yurt içinde ve dışında yapılan bilimsel kongrelerdeki tebliğlerin birer örneğini, bağlı bulunduğu birim yöneticisinin aracılığıyla rektörlüğe sunmak zorundadır..." ifadesi gereği, Dekanlıklar, Bölüm Başkanlıkları aracılığı ile Rektörlüğe sundukları bilimsel çıktılarının birer kopyasını da Bilgi Merkezi Müdürlüğü'ne iletir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Yayınlama ve Yararlanma Hakkı

YAYINLAMA VE YARARLANMA HAKKI

Madde 11:

11.1 Yeditepe Üniversitesi Açık Erişim Arşivi'nde bilgi kaynaklarını yayınlama ve onlardan yararlanma hakkı aşağıda belirlenen koşullarda gerçekleştirilir.

11.1.1 Yüksek Lisans – Doktora Tezleri

11.1.1.1 Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi; lisansüstü tezlerin elektronik ortamda toplanması, düzenlenmesi ve erişime açılmasına ilişkin yönergesi gereği ve 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu hükümleri çerçevesinde bilime katkı sağlamak, bilimsel araştırma ve faaliyetleri desteklemek amacıyla elektronik ortamda erişime açmaktadır.

11.1.1.2 Üniversitemize ait tezler, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi tarafından erişime açıldığında gerekli depolama işlemleri yapılır.

11.1.1.3 Gizlilik dereceli tezler: Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi; lisansüstü tezlerin elektronik ortamda toplanması, düzenlenmesi ve erişime açılmasına ilişkin yönergesine göre gizlilik süresince

enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde kurumsal arşive depolanır.

11.1.2 Üniversite mensupları ürettikleri her türlü bilimsel çalışmanın Açık Erişim Arşivi'nde depolanmasını sağlar.

11.1.3 Her Üniversite mensubu çalışmalarını, yayıncılarla yapmış olduğu anlaşmaların koşullarını ihlal etmeyecek şekilde teknelci olmayan, geri alınamaz ve tüm dünyada geçerli bir lisans anlaşması ile Açık Erişim Arşivi'nde depolamaya onay verir.

11.1.4 İsteyen herkes sistemde kayıtlı çalışmalara serbestçe erişip kullanabilir

11.1.5 Açık Erişim Arşivi'nde yer alan bilgi kaynakları kullanıldığında, kullanan kişi tarafından yayının verilen yasal izinlerine dikkat edilmesi ve kaynak gösterilmesi bilimsel etik açısından gerekli ve zorunludur.

11.1.6 Okuyuculara ve araştırmacılara, bilimsel bilgiye ilişkin kaynakları bulmaları ve onlardan yararlanmaları için yüksek faydalar sağlayan açık erişim, yazarlara ise bilime sundukları çalışmalarını ücret beklentisi olmadan ölçülebilir bir düzeyde geniş okuyucu kitlelerine ulaşmalarını sağlayarak okuyucu kitlesini ve etkisini artırır.

11.1.7 Açık Erişim Arşiv Sistemi ile Üniversite yayınlarının elektronik arşivinin oluşturulması,

11.1.8 Üniversite mensupları tarafından üretilmiş bilgilere serbest, kolay, hızlı ve ücretsiz olarak erişim sağlanarak Yeditepe üniversitesi adresli bilimsel çalışmalarının daha geniş kitle tarafından tanınması ve kullanılması,

11.1.9 Araştırmacıların açık arşivde yer alan bilimsel çalışmalarının daha yaygın kullanılmasıyla daha çok atıf almalarında yönlendirici olması,

11.1.10 Üniversite tarafından yurtiçinde ve yurtdışında yayınlanan bilimsel çalışmalarıyla her türlü bilimsel etkinliklere yaptıkları katkılardan evrensel düzeyde haberdar olunmasını sağlayarak üniversitemizin gerçek bilimsel performansının yansıtılması,

11.1.11 Üniversite akademisyenlerinin daha önce yayınlanmamış, ancak bilimsel içerikte olduğu düşünülen konferans ve ders notu gibi bilimsel etkinliklerinin elektronik ortamda yayınlanmasına olanak tanınması,

11.1.12 Üniversite akademisyenlerinin bilimsel yayın yapmaya özendirilmesi,

11.1.13 Bilimsel araştırma ve yayın teşvik değerlendirmelerinde öncelik sağlanması,

11.1.14 Uluslararası açık arşiv protokol ve projelerinde Yeditepe Üniversitesi'nin katılım ve katkılarının sağlanması ve yapılan araştırmaların tekrarının önlenmesi.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Açık Erişim Danışma Kurulu

Madde 12:

12.1 Açık Erişim Danışma Kurulu; Yeditepe Üniversitesi Akademik Açık Arşivi Erişim Yönerge ve Politikasını kabul edildiği tarihten itibaren yılda en az bir kere toplanır. Kurul;

12.1.1 Rektör veya görevlendireceği rektör yardımcısının başkanlığında;

12.1.2 Rektör Yardımcısı,

12.1.3 Fen Bilimleri temsilcisi,

12.1.4 Sağlık Bilimleri temsilcisi,

- 12.1.5 Sosyal Bilimler temsilcisi,
12.1.7 Hukuk Fakültesi temsilcisi,
12.1.8 Güzel Sanatlar Fakültesi temsilcisi,
12.1.9 Bilgi Merkezi Müdürü,
12.1.10 Bilgi İşlem Koordinatörü'nden oluşur.

YÜRÜRLÜK

Madde 13:

Bu yönerge Yeditepe Üniversitesi Senatosu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

YÜRÜTME

Madde 14:

Bu yönerge Yeditepe Üniversitesi Rektörü tarafından yürütülür.